

TLAČOVÁ SPRÁVA

16. november 2022

Prelomový slovenský film *Slnko v sieti* režiséra Štefana Uhra vyšiel na blu-ray nosiči

Film Štefana Uhra *Slnko v sieti* (1962) sa považuje za začiatok československej novej vlny. Rozpráva lyrický príbeh nesmelej lásky dvoch mladých ľudí zo 60. rokov minulého storočia a z hľadiska uchopenia témy a spôsobu filmového rozprávania ide o novátorské dielo. Film nedávno vyšiel na blu-ray nosiči, bonusom sú dva dobové krátke filmy a tiež nový *Film o filme Slnko v sieti* (2022) z produkcie Slovenského filmového ústavu (SFÚ). Na blu-ray nosiči sa film dostáva k záujemcom pri príležitosti 60. výročia vzniku.

„O Bednárovom a Uhrovom filme Slnko v sieti sa toho už veľa popísalo i porozprávalo. Niet sa čo diviť, od jeho vzniku skutočne prešlo plných päťdesiat rokov,“ hovorí dramaturgička a scenáristka Zuzana Gindl-Tatárová v rozsiahlom booklete nosiča. Výnimočnosť diela potvrdzuje slovami, že *„filmová kritika, ale i tvorcovia a kolegovia z rokov šesťdesiatych ho unisono pokladali za prvú lastovičku, za iniciačné dielo nastupujúcej novej vlny, za film, ktorý predznamenal reformný étos i autenticitu československej kinematografie šesťdesiatych rokov“*.

Slnko v sieti prináša lyrický príbeh emocionálneho dozrievania a vzťahu dvoch mladých ľudí, ktorí sa snažia zakryť svoju neistotu, neskúsenosť a strach zo života hraným cynizmom a odmietavou pózou voči súdobej spoločnosti. Ich vnútorný svet je však plný citov, ku ktorým sa nechcú verejne priznať. *„Uhrov film je rozhodne viac než len lyrický príbeh nesmelej lásky,“* vysvetľuje Gindl-Tatárová. *„Je to smelá a veľmi moderná konfrontácia domáceho a svetového, tradičného a nového netrpezlivého života na rýchlo sa rozvíjajúcom Slovensku: spor budovateľského ducha a individuálneho pohľadu na svet, kolektivistického nadšenia a rodiaceho sa odcudzenia. Nikto pred Bednárom a Uhrom nedokázal priniesť v takom silnom emočnom zábere pohľad na mestskú mládež, na život dospievajúcej generácie, ktorá nezažila vojnu ani drsné päťdesiate roky.“*

Film scenáristu Alfonza Bednára, režiséra Štefana Uhra a kameramana Stanislava Szomolányiho je prvý film v dejinách slovenskej kinematografie, ktorý prináša tému prirodzeného hodnotového aj spoločenského porovnania prostredia mesta a vidieka. Toto prelomové filmové dielo prinieslo nový spôsob filmového rozprávania, nový analytický pohľad na realitu, zameraný na človeka a na jeho city a pocity aj na historické a spoločenské súvislosti. Kamera v detailoch vystihla atmosféru, evokovala náladu, zatmenie slnka sa stalo symbolom zatmenia citov a vzťahov, hlasno hrajúci tranzistor nahradil rozhovor, symfonickú hudbu vystriedala hudba elektronická.

Základom filmového scenára boli tri poviedky — *Fajolov príspevok*, *Pontónový deň* a *Zlatá brána*, ktoré vyšli v roku 1961 v časopisoch *Slovenské pohľady* a *Kultúrny život*. Film mal pôvodne režírovať Stanislav Barabáš, no po jeho odmietnutí ponúkol dramaturg Albert Marenčin spoluprácu režisérovi Štefanovi Uhrovi. Týmto filmom Uher nadviazal na svoju predchádzajúcu dokumentárnu tvorbu a podarilo sa mu spojiť realistickú poetiku dokumentárneho filmu so štylizáciou hraného príbehu. Do hlavných úloh obsadil nehercov Janu Belákovú a Mariána Bielika, postavu nevidomej Belinej matky si zahrála herečka Eliška Nosálová. Hudbu k filmu zložil Ilja Zeljenka.

Uvedenie filmu do distribúcie v kinách nebolo jednoduché. Prvý tajomník ÚV KSS Karol Bacílek údajne identifikoval v slepote matky politický symbol slepoty strany. Filmu sa dodatočne pripisovali rôzne „zašifrované“ postoje a významy, napríklad zatmenie slnka sa rovná súmraku komunizmu, čln na

Prelomový slovenský film *Slnko v sieti* režiséra Štefana Uhra vyšiel na blu-ray nosiči

suchu je súčasný stav socializmu a podobne. Film prešiel podrobným a opakovaným schvaľovaním, k jeho uvoľneniu do kín napokon prispelo udelenie Ceny československej kritiky v roku 1963. Súčasťou blu-ray nosiča s filmom *Slnko v sieti* sú aj dva tematicky príbuzné krátke dobové filmy. Dokumentárny film *Poznačení tmou* (1959) Štefana Uhra približuje spôsoby výuky detí v škole pre nevidiacich v Levoči a vo filme *Rozhovor* (1963) Otakara Krivánka hovorí o svojom živote nevidomý asistent lekárskej fakulty v Košiciach. Na nosiči sa nachádza aj krátky dokumentárny *Film o filme Slnko v sieti* (2022) z produkcie Slovenského filmového ústavu a v réžii Maroša Brázdu. Vo filme vystupujú kameraman filmu Stanislav Szomolányi, režisér Eduard Grečner, filmové historičky Jelena Paštéková a Petra Hanáková a filmový kritik a distributér Matej Sotník. Dvojazyčný slovensko-anglický booklet okrem informácií o pozadí vzniku filmu a jeho tvorcach obsahuje aj štúdie dramaturgičky a scenáristky Zuzany Gindl-Tatárovej a filozofa Miroslava Marcelliho, dopĺňajú ho fotografie z filmu od fotografky Zuzany Mináčovej. Digitálne reštaurovaný film obsahuje slovenské titulky, ďalej anglické, francúzske, nemecké, talianske, španielske a slovenské titulky pre nepočujúcich, tiež audiokomentár pre nepočujúcich. Význačné postavenie filmu *Slnko v sieti* v slovenskej kinematografii i širšom kontexte potvrdzuje aj skutočnosť, že v roku 2013 vyšiel na DVD nosiči ako prvé slovenské dielo v prestížnom londýnskom vydavateľstve Second Run. Do medzinárodnej distribúcie film vtedy vstúpil so slovami oceňovaného britského filmového režiséra a scenáristu Petra Stricklanda, ktorý ho označil za „nádherný neobjavený skvost“.

Informácie o blu-ray nosiči *Slnko v sieti*:

<http://www.klapka.sk/blu-ray/blu-ray-slnko-v-sieti>

Viac informácií o filme *Slnko v sieti*:

http://skcinema.sk/arl-sfu/sk/detail-sfu_un_cat.0-000252-Slnko-v-sieti-hrany-film/

Dobová upútavka na film *Slnko v sieti*:

<https://www.youtube.com/watch?v=EeZmqyDbIw>

Vydanie blu-ray nosiča finančne podporil [AUDIOVIZUÁLNY FOND](#)

Slovenský filmový ústav

SFÚ je jediná štátna organizácia v oblasti audiovizie na Slovensku. Jej hlavné úlohy, činnosti a pôsobnosť definuje Zákon o audiovizii č. 40/2015 Z. z. Súčasťou SFÚ ako pamäťovej a fondovej inštitúcie je špecializovaný filmový archív. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva SR. Vybudované má aj moderné digitalizačné pracovisko.

Kontakt: Slovenský filmový ústav, Grösslingová 32, Bratislava, www.sfu.sk.

Predajňa Slovenského filmového ústavu – Klapka.sk

Predajňa Klapka.sk sa orientuje na slovenskú filmovú klasiku a súčasné slovenské audiovizuálne diela na DVD a blu-ray nosičoch. V ponuke má tiež odbornú literatúru z oblasti kinematografie a audiovizie slovenských a českých vydavateľstiev a vybrané diela z produkcie filmových archívov. Ponúka tiež možnosť online predaja a stabilný predajný pult má v priestoroch Kina Lumière.

Kontakt: Klapka.sk, Grösslingová 43, Bratislava, www.klapka.sk.

Kino Slovenského filmového ústavu – Kino Lumière

Kino Lumière sa vo svojej dramaturgii prioritne zameriava na súčasnú slovenskú tvorbu, súčasnú európsku kinematografiu a zlatý fond slovenskej a svetovej kinematografie. Uvádza pravidelné vlastné cykly, tiež viaceré prehliadky a festivaly. Ide o prvé kino na Slovensku, ktoré získalo za dramaturgiu Cenu slovenských filmových novinárov a Cenu Europa Cinemas. Má štyri kinosály, vstupné je od 2,00 do 5,00 €. V roku 2020 spustilo online projekt Kino doma.

Kontakt: Kino Lumière, Špitálska 4, Bratislava, www.kino-lumiere.sk

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 57 10 15 42, simona.notova@sfu.sk